Mesimvrini (*Μεσημβρινή*), 20/2/1962

πόκομμα .....
ρονολογία ..... 20 ... 1962

ΧΡΙΤΙΚΗ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ

ΤΗΣ Κας ΜΑΝΕΓΑΚΗ - ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ

Συνύπαρξις τῆς παλιᾶς καὶ νεωτέρας τεχνοτροπίας

Ἡ αἴθουσα τοῦ Τεχνολογικοῦ Ἰνστιτούτου φιλοξενεῖ αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα μιὰ σειρὰ ἀπὸ ἔργα γλυπτικῆς τῆς Κας Φρόσως Μενεγάκη - Εὐθυμιάδη.

Ἡ Μενεγάκη ἐκθέτει παλαιότερα καὶ πιὸ νέα ἔργα της, ἔτσι, ποὺ ἔχει κανεὶς μιὰ πλήρη ἰδέα τῆς καλλιτεχνικῆς της δράσεως.

Ὅλα σχεδὸν τὰ ἔργα εἶναι μετάλλινα, ἄλλα ἀπὸ σφυρήλατο σίδερο ἢ ὀρείχαλκο, ἄλλα ἀπὸ ράβδους μετάλλων.

Στὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκθέσεως μίλησε γιὰ τὸ ἔργο τῆς γλύπτριας ὁ κ. Ι. Παπαϊωάννου. Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἀφοῦ σημείωσε τὴν ἄνθησι ποὺ παρατηρεῖται γενικὰ στὶς εἰκαστικὲς τέχνες στὴν Ἑλλάδα, τοποθέτησε τὴν Μενεγάκη σὰν μία ἀπὸ τὶς δυναμικώτερες καὶ πιὸ πλούσιες γλύπτριες τοῦ ἑλληνικοῦ ὁρίζοντα.

Ἡ Μενεγάκη, ποὺ ξεκίνησε ἀπὸ τὴν κεραμική, ἐνδιαφέρθηκε ἀπὸ τὸ 1955 γιὰ τὸ μέταλλο. Αὐτὸ τὸ νέο ὑλικὸ τὸ δουλεύει ἄμεσα καὶ μὲ τὴν ἴδια ἀλήθεια καὶ εἰλικρίνεια ποὺ χαρακτήριζε τὴ δουλειά της στὸν πηλό. Ἄλλο χαρακτηριστικό της εἶναι ἡ σαφήνεια καὶ ἡ καθαρὴ ἀρχιτεκτονική, θάλεγε κανείς, αἴσθησι τοῦ σκελετοῦ. Οἱ μορφές της κινοῦνται χωρὶς βιαιότητα, μὲ χάρι καὶ κομψότητα, σὲ σχήματα σπείρας ποὺ ἀνελίσσονται μὲ αἴσθησιν ἐλαφρότητος καὶ χορευτικῆς διαθέσεως. Δὲν χάνει ποτὲ τὴν ἀρετὴ νὰ ἐξερευνᾶ μὲ τὰ σχήματά της τὸν χῶρο στὶς τρεῖς διαστάσεις του. Ἡ φυσιογνωμία τῶν ἔργων της ἔχει ὄχι μόνο ἔντασι καὶ νεῦρο, ἀλλὰ καὶ ἕνα χαμόγελο ποὺ θυμίζει τὶς ἀρχαϊκὲς κόρες ἢ τὶς χορεύτριες τῆς Ἀπσάρρα. Γενικὰ τὰ ταξίδια καὶ οἱ ἐμπειρίες τῆς Μενεγάκη πλουτίζουν τὴν γνῶσι καὶ τὴν ἔρευνά της. Ἔρευνα ἀκόμα εἶναι ἡ στάσις της ἀπέναντι στὴ φύσι.

Ἡ ἀγάπη της γιὰ τὸ ζωϊκό, ἢ φυτικὸ κόσμο δὲν εἶναι μόνο παθητική, ἀλλὰ καὶ πηγὴ ἐμπνεύσεως. Στὸ ἔργο τῆς Μενεγάκη, ποὺ βλέπουμε ἐκτεθειμένο, συνυπάρχουν μὲ σχεδὸν φιλικὸ τρόπο ἡ παλιὰ καὶ ἡ νεώτερη τεχνοτροπία καὶ τὰ διάφορα στάδια τῆς ἀφαιρέσεως. Τελειώνοντας ὁ κ. Ι. Παπαϊωάννου, ἐτόνισε καὶ πάλι πόσο ἐνσυνείδητα καὶ μὲ πλήρη καὶ θαυμαστὴ ἐνότητα μᾶς παρουσιάζεται τὸ ἔργο τῆς Κας Μενεγάκη.

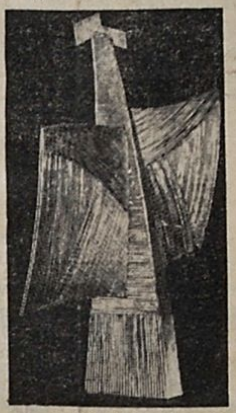

Ρ. ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ: Φτερωτὸς Ἄρχοντας.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Στὴ Στέγη Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν, τῆς ὁποίας ὑπῆρξε ἱδρυτὴς καὶ πρόεδρος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὁ Κώστας Πάγκαλος, ἄνοιξε ἀναδρομικὴ ἔκθεσι τῶν ἔργων του. Εἶναι ἔργα μιᾶς δεκαπενταετίας (1925—1940) καὶ ἔχουν τὰ περισσότερα σὰν θέμα τοπία ἀπὸ τὴ Γαλλία καὶ εἰδικὰ ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ Παρισιοῦ, ὅπου ἔζησε καὶ τόσο ἀγάπησε ὁ Κώστας Πάγκαλος. Ἄσχετα μὲ τὸ τί ἀντιπροσωπεύει ζωγραφικὰ καὶ τὸ πόσο μας περιβάλλει μὲ μιὰν ἐκλεπτυσμένη καὶ τρυφερὴ ἀτμόσφαιρα, τὸ ἔργο τοῦ Κώστα Πάγκαλου ξαναζωντανεύει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὴν «καλόκαρδη εὐγένεια, τὴν ἁπλῆ καὶ ζεστὴ ἀνθρωπιά του, τὴ γελαστὴ σοβαρότητα» ὅπως λέει ὁ κ. Γ. Μηλιάδης στὸν πρόλογο τοῦ καταλόγου.

Στὰ ἐπίσημα ἐγκαίνια τῆς ἐκθέσεως μίλησε πρῶτος ὁ κ. Γ. Κουρνοῦτος ἀντιπροσωπεύοντας τὴν ὑπηρεσία τοῦ ὑπουργείου Παιδείας στὴν ὁποία τόσα προσέφερεν ὁ Κώστας Πάγκαλος καὶ γιὰ τὴν ὁποία εἶναι δυσαναπλήρωτο τὸ κενὸ ποὺ ἄφησε ὁ θάνατός του, ὅπως τόνισε ὁ κ. Γ. Κουρνοῦτος.

Ὁ ζωγράφος κ. Σ. Βασιλείου ἐξ ἄλλου μιλώντας ἐκ μέρους τῶν φίλων τοῦ Κώστα Πάγκαλου ποὺ ὠργάνωσαν τὴν ἔκθεσι, σημείωσε πὼς ἡ πρωτοβουλία τους ἔχει τὴν πρόθεσι νὰ διορθώση μιὰν ἀδικία ποὺ ἔκανε ὁ ἴδιος ὁ Πάγκαλος στὸν ἑαυτό του ἀφήνοντας ἀγνοημένο τὸ ζωγραφικό του ἔργο.

Ἐν συνεχεία ὁ κ. Λ. Κουκούλας, σὰν ἀντιπρόσωπος τῶν συνεργαζομένων λογοτεχνικῶν σωματείων, ἐξήγησε πὼς ἡ δική του συμμετοχὴ σ' αὐτὴ τὴν ἐκδήλωσι δὲν ὀφείλεται μόνο στὴν κοινὴ πηγὴ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἀλλὰ καὶ στὸν εἰδικὸ λόγο ὅτι ὁ Κώστας Πάγκαλος ἦταν καὶ ἕνας ἐξέχων πνευματικὸς ἄνθρωπος καὶ στενώτατοι δεσμοὶ τὸν ἕνωναν μὲ τὸν λογοτεχνικὸ κόσμο.

Ὁ κ. Μ. Καλλιγᾶς δ)τὴς τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης, φίλος καὶ αὐτὸς τοῦ Κώστα Πάγκαλου, εἶπε λίγα λόγια γιὰ τὸ ἔργο του ποὺ τὸ παρωμοίασε μὲ συλλογὴ σονέττων ὅπου ὑπερέχουν ὁ προσωπικὸς χαρακτήρας καὶ ἡ λυρικὴ διάθεσι. Τοῦτο τὸ ἔργο ποὺ ἐκφράζει ἕναν ἔρωτα γιὰ τὴν τέχνη, μιὰ χαρὰ καὶ ἕνα ξέσπασμα βάσταξε λίγα χρόνια ἀλλὰ ἦταν ἐπ' τὴν ἀρχὴ μιὰ μαρτυρία ὥριμη καὶ ζωγραφικὰ πλούσια.

Μὲ ἁπλᾶ μέσα ἀκολουθεῖ μία ὄχι θεοματικὴ ἐξέλιξι προσανατολισμένη στὰ χνάρια τοῦ Σεζάν. Ἂν ὁ Πάγκαλος ἐγκατέλειψε τόσο πρόωρα τὴν ζωγραφική, τὸ ἔκανε γιατὶ σὰν ὀξυδερκὴς καὶ ἀπαιτητικὸς ἐραστὴς τῆς τέχνης εἶχε πλήρη συνείδησι πόσο μποροῦσε καὶ τί μποροῦσε νὰ προσφέρη καὶ πὼς γιὰ νὰ δώση συνέχεια στὸ ἔργο του θάπρεπε νὰ ζῆ σὲ διαφορετικὲς συνθῆκες.

«Θάθελα μονάχα νὰ πῶ, εἶπε τελειώνοντας ὁ κ. Μ. Καλλιγᾶς, αὐτὸ ποὺ αἰσθάνομαι καὶ ποὺ αἰσθάνονται θαρρῶ ὅλοι οἱ πραγματικοὶ φίλοι του, ἐκεῖνοι ποὺ τὸν ἐκτιμοῦσαν, ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐκτίμησι γιὰ τὸ ἦθος καὶ τὸ μυαλό του τὸν θυμόμαστε ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ πέθανε συχνὰ καὶ μὲ ἀγάπη».

Ε. Ρ.